

zás kapcsolatáról. Ebben többek között a következőket olvassuk: „A rádió nem tudja, de nem is akarja pótolni az olvasást. Más a dolga: megjeleníti az irodalmi alkotásokat, vezeti és tágitja az irodalmi érdeklődést, hangban és kiejtésben adja az írói gondolatot s ezáltal beleviszi a hallgató lelkébe azt a hatásmodot, melyet az olvasás nem nyújt. Az irodalom a rádióban a nyelv értékeinek testté válása, a szavak mágiája”. „A szavak mágiája”, amely megjelenít valamit (egy adott alkotást), a maga sajátos eszközeivel hat a hallgatóra. Ugyanez a tévére vonatkoztatva: „a képek mágiája”, amely annyiban többet, hogy képpel — és ugyanakkor szóval is hat. De a hatás csak akkor teljes, ha nem töredék. A bűnösről szólva azt írja Hámos György az *Élet és Irodalom*-ban: „A Dosztojevszkij-dramatizálások azért vallottak eddig kudarcot, mert a legtehetségesebb átdolgozók is az egészet akarták érzékeltetni: egy ezeroldalas

drámát — a dramaturgiai homorú tükör segítségével — száz oldalon (két-három óra alatt) bemutatni”. De hát miért volna ez a két-három órára (rádióban egy órára) való korlátozottság kötelező? Am legyen két-három (rádióban egy) óra — de nem az egész igényével. Nem szabályul, törvényül szabva meg a „kihagyásos dramaturgiát”, hiszen bőséges (és sikeres) példa szól a nagy regények folytatásos sugárzása mellett.

A vita akkor kezdődött, amikor az első rádióra-átdolgozás megszületett. Ma is tart. És nyilván még sokáig nem lesz vége. De a vita: csak elmélet. A gyakorlat: az írói munka (írói — mert egy irodalmi mű átdolgozása is alkotás: újraalkotás). Az író feladata pedig (ha valóban rangos művet alkalmaz rádióra- vagy televízióra), hogy hűséges tolmácsa legyen az eredeti gondolatnak. Ne az óra percmutatója, hanem lelkiismerete és hivatása szerint, a művészi alázat szellemében.

BALÁSSY LÁSZLÓ

Valkó László:
Próféta
(tusrajz)

Valkó László:
Bibliai jelenet
(tusrajz)